

PEDAGOGIK VOSITALAR YORDAMIDA OLIY TA'LIMNING TEXNIKA YO'NALISHI TALABALARIGA KOMIL INSON G'OYASINI TUSHUNTIRISH

Iroda Adambayevna Xajiyeva
TATU Urganch filiali dotsenti

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada ma'naviy qadriyatlarimizda, diniy asarlarda komil insonga munosabat, komil insonning o'ziga xos jihatlari, insoniylik tuyg'usi to'g'risida mulohaza yuritilgan. Komil inson tushunchasini texnika yo'nalishidagi talabalarga tushuntirishning usul va vositalari bayon etilgan. Yoshlarni barkamollik ruhida tarbiyalashda ta'limning o'rniga e'tibor qaratilgan. Maqolada darsning mazmuni va mohiyatidan kelib chiqqan holda ajdodlarimiz tomonidan yaratilgan meros hamda ularda "komil inson" g'oyasiga nisbatan bildirilgan munosabatlar keltirib, tahlil ostiga olindi. Muhokama jarayonida diniy, dunyoviy, tasavvufiy adabiyotlarda komil inson to'g'risidagi ma'lumotlarga murojaat etildi. "Komil inson" tushunchasini talabalarga tushuntirishda oliy ta'lim muassasining imkoniyatidan kelib chiqqan holda elektron taqdimotlar, kompyuter, proyektordan foydalanish, tezkor savol-javoblar o'tkazish mumkinligi ta'kidlandi. Shuningdek, bugungi kunda butun insoniyatga xavf solayotgan ekstremistik va terroristik g'oyalarga qarshi kurashning asosiy omillaridan biri har bir shaxsning ma'naviy yetuk inson bo'lishiga bog'liq ekanligiga e'tibor qaratildi. Maqoladagi ma'lumotlardan texnika yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalarida o'qitiladigan "Ta'lim nazariyasi", "Pedagogika. Psixologiya", "Ta'lim psixologiyasi", "Dinshunoslik" kabi bir qator fanlar tarkibida o'qitiladigan mavzulardan foydalanish mumkinligi ko'rsatib o'tildi.

Kalit so'zlar: Komil inson, oliy ta'lim, tasavvur, tasavvuf, globallashuv, diniy adabiyot, meros, bilim, Alloh, yoshlar.

ABSTRACT

This article is focused on a sense of humanity, attitude towards a harmoniously developed person, the features of a harmoniously developed person in religious works and our spiritual values. It is also describes methods and means of explaining the concept of a harmoniously developed person to students of technical sciences. When educating young people in a spirit of harmony, the focus is on education. Based on the content and

essence of the lesson, the article analyzes the heritage created by our ancestors and their attitude to the idea of a "harmonious person". During the discussion, information about a harmoniously developed person was mentioned in religious, secular, and mystical literature. When explaining the concept of "harmoniously developed person" to students, it was noted that, depending on the capabilities of the university, it is possible to use electronic presentations, computers, projectors, question-and-answer conversations. It was also pointed out that one of the main factors in the fight against extremist and terrorist ideas that threaten all of humanity today depends on the fact that each person is a spiritually mature person. It is noted that the information of the article can be used in the studied topics taught in technical universities of such disciplines as "Theory of Education", "Pedagogy", "Psychology", "Pedagogical Psychology", "Religion".

Keywords: Harmoniously developed person, higher education, imagination, mysticism, globalization, religious literature, heritage, knowledge, Allah, youth.

KIRISH

Dunyoning mafkuraviy manzarasi tobora murakkablashib, globallashuv jarayonlari mislsiz darajada avj olayotgan bugungi kunda komil insonni tarbiyalash g'oyat dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Zero, globallashuv natijasida yashin tezligida tarqalayotgan axborotlarning barchasini o'z holicha qabul qilish har bir shaxs hayotini tubdan o'zgartirib yuborishi tabiiy.

Ma'lumki, tarbiya bu - insonning o'zi va o'z xulqi haqidagi tasavvurining to'g'ri va xolis bo'lishini ta'minlovchi murakkab jarayondir. Ayni shu murakkab jarayonni amalga oshirish oilaning ustunlari - ota-ona zimmasiga yuklatilgan. Bu esa ota-onadan tarbiyani to'g'ri tashkil qilishni talab etadi. Chunki har qanday tarbiyaning bosh mezoni tarbiyalanuvchida o'zi va o'z fazilatlari haqida to'g'ri tasavvurlarni shakllantirishdan iborat. Tarbiya har bir davr va taraqqiyot bilan ham chambarchas bog'langan. Ota-onalar bilishi, amal qilishi lozim bo'lgan yana bir muhim masala farzandlariga berayotgan tarbiya davr ruhiga, zamon imkoniyatlari va ehtiyojlariga qay darajada mos kelishini yaxshi tasavvur etishdir. Tarbiya natijasida insonning ma'naviyati, ma'naviy qiyofasi shakllantiriladi.

Ma'naviyat insonning ruhiy va aqliy olami majmuini o'zida mujassam qiladigan murakkab ijtimoiy hodisadir. Aniqroq qilib aytganda, ma'naviyat - inson faoliyatining ajralmas tarkibiy qismi, ongi, aql-zakovatining mahsuli [8,29], inson qalbida, ko'ngil ko'zguna aks etgan haqiqat nuridir [9,14].

Prezidentimiz Sh.Mirziyoev aytganidek, farzandlarimizni mustaqil fikrli, zamonaviy bilim va kasb-hunarlarni egallagan, sogʻlom hayotiy pozitsiyaga ega, chinakam vatanparvar insonlar sifatida tarbiyalash biz uchun hech qachon oʻzining dolzarbligini yoʻqotmaydigan masala hisoblanadi. [1,256].

Zero, maʼnaviyatni shakllantirish orqaligina yuksak maʼnaviyatli, ilmiy, zakovatli, bir soʻz bilan aytganda, komil insonni tarbiyalash mumkin.

Tarbiyaning makon va zamon tanlamasligini inobatga olgan holda biz taʼlim muassasalarida ham taʼlimni tarbiyadan ajratmasligimiz lozim. Zero, maqsadimiz Oʻzbekistonning kelajagi sanalgan yoshlarni barkamol ruhda tarbiyalashdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Komil insonni tarbiyalashga doir bir necha kitoblar chop etildi, oʻz navbatida davlatimizda keng hajmdagi ilmiy-tadqiqot ishlari ham olib borilmoqda. Mazkur ishlar qatorida B.Ziyomuhamedov¹, N.Komilov², M.Xayrullayev³, S.Nishonova⁴, R.Karimov⁵, G.X. Ibragimova⁶, Z.Q.Ismailova⁷, R. Mamatqulova⁸, Q.Nazarov va A.Ochildiyev,⁹ M.Hamdama¹⁰, Sh.Qurbonov¹¹ O.Hasanboyeva¹² I.Ergashevlar¹³, M.Quronov¹⁴, prof M.Imomnazarov,¹⁵ prof.M.Lafasov,¹⁶ dotsent M.Hamdama¹⁷

¹ Ziyomuxamedov. B Komillikka elituvchi kitob. Toshkent.: “Turon iqbol” 2006.

² Komilov.N Muallif haqida ikki hikoya. /Husayn Voiz Koshifiy. Futuvvatnoma Sultoniy yoxud javonmardlik tariqati. T.: Abdulla Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti. 1994. 8-sahifa

³ Xayrullayev M.M. Uygʻonish davri va Sharq mutafakkirlari. Toshkent.: Oʻzbekiston. 1971.

⁴ Nishonova S. Komil inson tarbiyasi. T.: Istiqlol 2003

⁵ Karimov.R. Xind mutafakkirlarining komil inson haqidagi falsafiy fikrlari.T.: “Mutarjim”. 2005.

⁶ Ibragimova G.X. Kasb taʼlimida talaba yoshlar maʼnaviyatini milliy istiqlol gʻoyasi asosida shakllantirish. 13.00.01. ped.f.d. il.dar.olish uchun yoz.diss. 231b, ToshDPU, 2005.

⁷ Ismailova Z.Q. Maʼnaviy-axloqiy tarbiyaning nazariy va eksperimental metodik asoslari (milliy istiqlol gʻoyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar asosida)13.00.06. ped.f.d. il.dar.olish uchun yoz.diss.Tosh., 2006.

⁸ Mamatqulova Raxima. Milliy maʼnaviy meros asosida universitetlarning talabalarida xulq – odob fazilatlarini tarbiyalash:Ped.f.nom. diss(13.00.01.)ToshDU – T., 1995. – 220 b.

⁹ Nazarov Q., Ochildiyev A. Milliy istiqlol gʻoyasi: asosiy tushunchalar, tamoyillar va atamalar. -T.: «Yangi asr avlodi», 2002..

¹⁰ Xamdama M.Z. «Taʼlim va tarbiya texnologiyasi» (Maʼnaviyat asoslari va pedagogika darslari misolida metodik qoʻllanma) ToshDShI, Toshkent shahar “Fan va texnologiya” nashriyoti, 2009. 152 bet. 9,5b/t.

¹¹ Qurbonov Sh.E. Sotsialno-pedagogicheskiye osobennosti natsionalnoy modeli i programmy po podgotovke kadrov. Atoref.diss..dokt.ped.nauk. T., 2000.54 s.:

¹² Hasanboyeva O. Tarbiyaviy ishlarni tashkil qilish metodikasi. -T., 1996. –91 b.

¹³ Ergashev I. va boshq. Milliy istiqlol gʻoyasi: Oʻzbekiston Respublikasi Oliy taʼlim bakalavriat bosqichi uchun darslik. -T.: Akademiya, 2005.

¹⁴ Quranov M. Yoshlarni milliy mafkuraviy tarbiyalash – texnologik masala. // «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi»ni amalga oshirish sharoitida yosh avlodni maʼnaviy tarbiyalash shakl va usullari» mavzusidagi ilmiy-amaliy konferensiya materiallari toʻplami. -Toshkent. 2001.

¹⁵ Imomnazarov.M. Milliy maʼnaviyatimiz asoslari. Oʻquv qoʻll.Oliy va oʻrta maxsus taʼlim vazirligi.– T.:Oʻzbekiston faylasuflar milliy jamiyati nashriyoti, 2006.

¹⁶ Lafasov.M. Milliy mafkura fani oʻqitish metodikasi (metodik qoʻllanma) T.:2012.

¹⁷ Xamdama. M. Milliy gʻoya asosida uzluksiz taʼlim tarbiyani rivojlantirish mexanizmlari. T.: “Fan va texnologiya”.2009.



va akademik E.Yusupov¹⁸ kabi olimlarimiz ham o‘z ilmiy tadqiqot ishlari va monografiyalarida “Komil inson g‘oyasi” to‘g‘risida o‘z fikr va mulohazalarini bildirishgan.

METODOLOGIYA:

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari, ajdodlarimiz merosi, olimlarimizning ilmiy ishlari komil inson talqinini texnika yo‘nalishida ta‘lim olayotgan talabalarga tushuntirishdagi fikrlarimiz bayon etiladigan maqolaning metodologik asosini tashkil etadi.

Metod:

Maqolada ma‘lumotlar qiyosiy-tahlil metodi asosida yoritildi.

Natija:

Texnika yo‘nalishidagi ta‘lim tashkilotlarida talabalarga “komil inson” tushunchasini anglatishda pedagogik usul va vositalardan foydalanish va samaradorlikka erishish.

MUHOKAMA

Yoshlarni barkamol ruhda tarbiyalashning asosiy omillaridan biri dastlab ularga tom ma‘noda “komil inson” tushunchasini anglatishni taqozo etadi. Ayniqsa, texnika yo‘nalishidagi oliy ta‘lim muassasalarida o‘qitiladigan “Ta‘lim nazariyasi”, “Pedagogika. Psixologiya”, “Ta‘lim psixologiyasi”, “Dinshunoslik” kabi bir qator fanlar tarkibida komil inson tushunchasini mavzuning mohiyatidan kelib chiqqan holda teranroq anglatish maqsadga muvofiqdir. Bu jarayonda pedagogning o‘zi kreativ fikrlashi, turli metod, usul va vositalarni darsda qo‘llash mahoratiga ega bo‘lsagina oldimizga qo‘yilgan maqsadga erishishimiz mumkin. Ma‘ruza mashg‘ulotlarida komil insonning diniy va dunyoviy talqini to‘g‘risida nazariy ma‘lumotlar berish talab etiladi.

Zotan, barkamollik, komil inson tushunchasi asrlar davomida shakllanib, barcha davr va asarlarda inson kamolotining eng yuqori cho‘qqisi sifatida ta‘riflab kelinmoqda. Komil inson bu barcha diniy va dunyoviy bilimlarni egallagan, ma‘naviy-ruhiy fazilatlarini o‘zida jamlagan, qalbi ezgulikka to‘la, saxovatli va ma‘rifatli insonning ideal timsolidir.

Komil inson masalasiga tasavvuf ta‘limotida alohida e‘tibor qaratilgan. Tasavvuf tom ma‘nodagi insonparvarlik ta‘limotidir, desak mubolag‘a bo‘lmaydi.

¹⁸ Yusupov.E. Inson kamolotining ma‘naviy asoslari.T.: Universitet. 1998.



E.E.Bertels: “Tasavvuf adabiyotini o‘rganmasdan turib, o‘rta asrlar musulmon Sharqi madaniy hayoti haqida tasavvurga ega bo‘lish mumkin emas. Bu adabiyotdan xabardor bo‘lmasdan Sharqning o‘zini ham anglash qiyin”[6,54],- deya alohida ta’kidlaydi. Shu bois islom ta’limotidagi komil inson g‘oyasini tasavvuf ta’limoti bilan uyg‘un holda o‘rgatish maqsadga muvofiqdir.

Darsda elektron taqdimotlar asosida buyuk mutasavvuflarning komil inson to‘g‘risidagi fikrlarini tahliliy asosda ko‘rib chiqamiz.

Tasavvuf ta’limotining yirik vakili Ibn al Arabiyning fikricha, “Tangri taolo ilohiy nurdan ilk marta Aqli Avvalni yaratdi va uning surati shakli Komil Inson qiyofasida zuhur etdi. Shuning uchun “Halaqallohu odama alo suratar-Rahmonu” Alloh-odamni Rahmon suratida yaratdi) degan hadis mavjud. Komil inson, shu tariqa, Allohning Rahmonu Rahim sifatlariga ega bo‘ldi, deydi.

....Komil inson timsoli Muhammad payg‘ambar timsolidir. Chunki u kishida aqliy, ruhiy kamolot, dunyoviy va ilohiy bilimlar jamuljam edi [11,131-132].

Alloh o‘zining sifatlarini faqat komil insondagina ko‘radi. Shu bois komil insongina Alloh jamolini ko‘rishga muyassar bo‘ladi, - deb ta’lim beriladi, tasavvuf ta’limotida.

Fikrimiz isboti sifatida Qur‘on oyatlariga murojaat qilish o‘rinlidir.

Qur‘onning “Nur” surasi 35-oyatida “Alloh osmonlar va Yerning “nuri”dir. Alloh o‘zining (bu) nuriga o‘zi xohlagan kishilarni hidoyat qilur”[4,354], - deya e’tirof etiladi.

Manbalarga ko‘ra, Alloh nuri ilohiy fayz bo‘lib, u insonlarga qaratiladi. “U payg‘ambarlarga bevosita vahiy tarzida, avliyolarga ilohiy jazba shaklida, oddiy insonlarga iste’dod va ilhom ko‘rinishida balki qobiliyat va yaratuvchanlik qudrati sifatida yo‘naltirilishi mumkin” [10,36], - deya e’tirof etiladi.

Talabalarga har bir berilgan ma’lumot yuzasidan xulosani chiqarishni o‘rgatish nihoyatda muhimdir.

Demak, ma’naviy merosimizda, diniy ta’limotda komillik insonning qalbi, ya’ni botiniy go‘zalligi bilan belgilanishiga alohida urg‘u beriladi. Bu “Alloh sizning suratlarigiz va amallaringizga emas, balki qalblaringiz va niyatlaringizga boqar”[7,153] singari hadislarida ham o‘z aksini topgan.

Komil inson to‘g‘risida mulohaza yuritilar ekan, bevosita diniy va dunyoviy ma’naviy qadriyatlarimizda bu masalaga alohida e’tibor qaratilganini e’tirof etish zarur.

Forobiy o‘zining “Fozil odamlar shahri” asarida komillikni fozillik bilan uyg‘unlashtiradi. E’tiborga loyiq jihati shundaki,

allomaning fikricha, fozillar yashaydigan shaharni ma`naviy-axloqiy jihatdan yuksak inson boshqarishi kerak. Yuksak ma`naviyatli, komillikka erishgan hokimga xos o`n ikki jihat Forobiy tomonidan ajratib ko`rsatiladi:

- ...to`rt muchali sog`lom bo`lishi zarur;
- ... tabiatan nozik, farosatli bo`lishi;
- uning xotirasi kuchli bo`lishi...;
- o`z fikrini ravshan tushuntira olishi uchun chiroyli so`zlay olishi;
- ta`lim olishga, ma`rifatli bo`lishga, o`qish, o`rganishga doimo intilishi;
- har qanday yomon illatlardan o`zini tiya oladigan bo`lishi;
- haqiqatparvar, odil va haqgo`y bo`lishi;
- ... inson qadrini biluvchi oriyatli, ulug`, oliy ishlarga intiluvchan bo`lishi;
- mol-dunyoga qiziqmaydigan, boylik orqasidan quvmaydigan bo`lishi;
- tabiatan adolatparvar, yaxshilik qiluvchi, har qanday haqsizlik va razolatlarga murosasiz bo`lishi;
- qat`iyatli, sabotli, jur`atli, jasur bo`lishi zarur [13,159-160].

Darhaqiqat, insonning kamolotida o`qish va ilm olish bilan bir qatorda insoniylik fazilatlarini mujassam bo`lmog`i kerak. O`z navbatida talabalarga komil insonni tarbiyalash nafaqat asrlar davomida shakllangan ma`naviy merosni o`rgatish, ajdodlarimizga munosib voris bo`lishning sharti, balki davrning talabi ekanligi anglatish, hayotiy misollar asosida tahlil etib tushuntirish zarur.

O`zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning “Yoshlarimizning mustaqil fikrlaydigan, yuksak intellektual va ma`naviy salohiyatga ega bo`lib, dunyo miqyosida o`z tengdoshlariga hech qaysi sohada bo`sh kelmaydigan insonlar bo`lib kamol topishi, baxtli bo`lishi uchun davlatimiz va jamiyatimizning bor kuch va imkoniyatlarini safarbar etamiz”, – degan fikrlari yosh avlodni milliy qadriyatlar asosida yetuk, barkamol etib tarbiyalashda barchamizga kuch-g`ayrat bag`ishlamoqda. [2,146].

Komillikka intilish kishini odamiylik sari yetaklaydi, mardlikka undaydi. Bu jihatdan qomusiy allomalarimizning fikrlari o`rinlidir. Jumladan, Beruniyning mulohazalari diqqatimizni tortadi: “Odamgarchilik, ya`ni muruvvat kishining o`z urug`-aymog`i va o`z ahvoliga ta`sir etish bilan chegaralanadi. ...Muruvvatli mard kishi o`zidan va o`ziniki ekanligiga hech kim tortishib o`tirmaydigan narsadan boshqasiga egalik qilmaydi.

...u o`zining halimligi, muloyimligi, irodasi mustahkamligi, chidamliligi, kamtarinligi tufayli ulug`vorligi bilan tanilib, garchi u shu martaba ahlidan bo`lmasa ham, oliy darajaga ko`tariladi. U

nasl-nasab jihatdan emas, balki haqli ravishda o‘sha sifatlari bilan ehtirom qilinadi” [5,70].

Ibn Sino insonlardagi adolat, pokizalik, bilimdonlik, irodalilik, ezgu niyat, himmat, saxovat, shijoat kabi fazilatlarni qadrlaydi, o‘z navbatida aldanchilik, qo‘rqoqlik, ikkiyuzlamachilik, xasislik, o‘g‘rilik, ig‘vogarlik, yalqovlik, fisqu fasod kabi salbiy illatlarni qoralaydi. Allomaning fikricha, aqllilik – biror ishni bajarishda shoshma-shosharlik qilishdan saqlovchi quvvatdir [12,39].

Insoniyatning taraqqiyoti bosqichlari jihatidan keyingi davrning yetuk vakili komillik tuyg‘usi Navoiy donishmandligining asosi, ma`naviy qarashlarining bosh mezoni ekanligini darsda foydalanayotgan o‘quv qo‘llanmalar vositasida tushuntirish zarur. Hazrat Navoiy “Lisonut tayr” asarida: “To‘rt unsur, yetti ko‘k va oltita tomon – bular koinotining nodir va eng oliy asosini tashkil etadi. Koinotdagi barcha narsalar ichida hammadan eng ulug‘i Inson bo‘lib, uning kamoloti oldida aql hayron qoladi” [14,23].

Talabalarga mavzuni tushuntirish jarayonida diniy va dunyoviy ma`lumotlarni uyg‘un holatda, birini ikkinchisi bilan bog‘lab tushuntirsak, bu borada ko‘proq natijaga erishamiz.

Tasavvuf ta`limotining atoqli vakillaridan biri Aziziddin Nasafiy komil insonni mukammal tasvirlab beradi: “...Odamlar orasida komil inson bor bo‘lgani uchun jami mavjudot odamlarga sajda qiladilar. ... Mavjudot ichra komil insondan ko‘ra ulug‘roq va donoroq narsa yo‘q, ... komil inson mavjudot xulosasi va qaymog‘idir va maloikalar ulug‘idan kichigigacha va arshu kursi va samovot va yulduzlar – hammasi komil inson xodimlaridir va hamisha komil inson tegrasini tavof etadilar...” [11,135].

Demak, komil inson insonlar ichra eng ulug‘ va donosidir, eng aqlli va pok axloqlisidir. Bu jihatlar insonda o‘z-o‘zidan paydo bo‘lmaydi. Kamolotga erishish, yuqori darajaga ko‘tarilish kishidan qalban va ruhan poklanishni, ma`rifat o‘rganishni va eng asosiysi, ilmini boshqalarga o‘rgatishni talab etadi.

Vaholanki, Yusuf Xos Hojib “Kamolotga yetish yo‘li ikkita: bilim olish va ibrat o‘rganish”¹⁹ ekanini ta`kidlab o‘tadi. Haqiqatan ham, tarbiyali inson o‘zgalarning ijobiy xislatlaridan ibrat olishga qodir bo‘ladi, salbiy xislatlaridan esa saboq chiqara biladi. Rudakiy “Bilim – barcha kulfatlar uchun qalqon”²⁰ deb bejiz aytmagan.

XULOSA

¹⁹ Yusuf Xos Hojib. Qutadg‘u bilig. –T.:Fan, 1971. –B.103

²⁰ Kuch bilim va tafakkurda. T.:Ma`rifat-Madadkor, 2003. –B.177



Komil inson tushunchasini talabalar atroficha tushunishi uchun bevosita dunyoda sodir bo'layotgan ekstremizm va terrorizm, "ommaviy madaniyat" kabi zararli g'oyalari, ular dunyoning qay burchagida sodir bo'lishidan qat'iy nazar har bir insonning muammosi ekanligini, o'zligini anglagan, Vatanni qadriga yetadigan insongina turli zararli g'oyalarning ta'siriga tushmasligini ta'kidlab o'tish joiz.

Bu borada Sh.Mirziyoevning BMT minbaridan turib aytgan fikrlarini eslash o'rindir: "Sayyoramizning ertangi kuni, farovonligi farzandlarimiz qanday inson bo'lib voyaga yetishi bilan bog'liq. Bizning asosiy vazifamiz yoshlarning o'z salohiyatini namoyon qilishi uchun zarur sharoitlar yaratish, zo'ravonlik g'oyasi "virusi" tarqalishining oldini olishdir. Buning uchun yosh avlodni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, uning huquq va manfaatlarini himoya qilish borasidagi ko'p tomonlama hamkorlikni rivojlantirish lozim, deb hisoblaymiz" [3].

Darhaqiqat, yoshlarimizni din niqobi ostidagi turli zararli g'oyalari ta'siridan asrash uchun ma'naviy qiyofasini shakllantirish g'oyati muhim. Komil insonning o'ziga xos axloq kodeksi [11,138] ajdodlarimiz tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, unga erishish har bir odamning orzusidir.

N.Komilov ta'kidlaganidek: "Odam qanchalik nodon bo'lsa, u xurofotga, so'zlar sehriga, shakllarga mahliyo bo'ladi, rasm-rusumga, aqidalarga shuncha beriluvchan bo'ladi. Va, aksincha, odamning ma'rifati, bilimi oshgan sari, u ... mazhabparastlikdan, aqidaparastlikdan yuqori ko'tarilaveradi..." [11,265].

Islom dini bu shunchaki aqida emas, balki ta'limot, ma'rifat ekanligini yoshlarimiz to'liq anglab yetsagina soxta "diniy ta'limotlar" ularning ongiga ta'sir o'tkaza olmasligi tayin. Zero, turli xil "islom aqidalari" yoshlarimizni komillik ruhida tarbiyalashga to'siq bo'lib, ularning qalbi va ongini zaharlashga xizmat qiladi. Aqlan, qalban, jismonan va ruhan sog'lom, komil insonni tarbiyalash har birimizning dolzarb vazifamizdir.

Texnika yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarga komil insonning o'ziga xos jihatlari tushuntirishda kompyuter, elektron taqdimotlar, proyektordan foydalanish maqsadga muvofiq. O'z navbatida "Blits-so'rov" o'tkazish, mavzu doirasida talabalarning fikrlarini eshitish talab etiladi.

Shuningdek, talabalarning bilimlarni chuqur va mustahkam egallashi, Vatanparvarlik, insonparvarlik va milliy iftixor tuyg'usiga ega bo'lishi, huquqiy va ekologik madaniyat, xulq-odob qoidalarini egallab olishi, san'atning inson hayotidagi o'rni, milliy va umuminsoniy qadriyatlar, ularning jamiyat taraqqiyoti va shaxs kamolotidagi mavqei, oila ma'naviyati

mustaqillikni mustahkamlashga xizmat qilishi masalalariga alohida to'xtalish maqsadga muvofiqdir.

REFERENCES

1. Mirziyoev Sh. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T. "O'zbekiston" 2017. 256-bet
2. Mirziyoev. Sh. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. T. "O'zbekiston", 2016.B.146
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 72-sessiyasidagi nutqi. Nyu-York. 2017. 19 sentabr
4. Abdulaziz Mansur. Qur'oni Karim ma'nolarining tarjima va tavsiri. Toshkent islom universiteti, -Toshkent: 2007, -B 354.
5. Beruniy Abu Rayhon. Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar. Tanlangan asarlar 1 t. – T.: Fan. 1968.- 488 b.
6. Bertels.E.E. Sufizm i sufiyskaya literatura. – M.: Nauka. 1995.S.54.
7. Jaloliddin Rumi. Ichingdagi ichingdadir. –Toshkent: Yozuvchi, 1997, 153-b.
8. Jalolov.A Mustaqillik mas'uliyati. T. "O'qituvchi". 1996 y. 29-bet.
9. Imomnazarov. M. Milliy ma'naviyatimiz nazariyasiga chizgilar. T. "Sharq", 1998. – 239 bet.
10. Imomnazarov.M., Eshmuhammedova M. Milliy ma'naviyatimiz asoslari. Toshkent islom universiteti, - Toshkent: 2001, 36-bet.
11. Komilov N. Tasavvuf. 1-kitob – Toshkent: Sharq, 1996. - 272 bet.
12. Olimov Sh. Kasb-hunar kollejlari o'quvchilarini ma'naviy-axloqiy tarbiyalash. – T.: Fan, 2007. - 163 b.
13. Forobiy Abu Nasr. Fozil odamlar shahri. – T.: Xalq merosi, 1993.- 224 b.
14. Haqqul Ibrohim. Kamol et kasbkim. – T.: Cho'lpon. 1991. b.23.